

Gastcolumn

■ Wessel Peeters

Wessel Peeters is mede-oprichter en onderwijskundig adviseur bij Vernieuwonderwijs. Hiervoor was hij werkzaam als leraar in het voortgezet onderwijs en onderwijskundige in het hoger onderwijs. Hij schrijft deze column op persoonlijke titel. E-mail: wessel@vernieuwonderwijs.nl

Het einde van het essay

Wat of wie beoordeel je eigenlijk?

Laatste lag ik een artikel genaamd: The Essay is Dead. Een titel die me in eerste instantie deed denken aan een nieuwe Netflix-serie, iets met donkere tonen en tragische hoofdpersonages – waar binnenkort seizoen 7 van uit komt trouwens. Maar, is het essay echt ten einde?

Ik dacht terug aan mijn studietijd. Urenlang zat ik achter mijn laptop om mijn scriptie te schrijven. Eerst een globale structuur, dan een ruwe eerste versie, eindigend in een nachtelijke worstelingen om alles kloppend te krijgen. De ‘persoonlijke reflectie’ bewaarde ik meestal tot het laatst – voor op het laatste moment even uit de mouw geschud. Niet het leukste om te doen, maar achteraf was ik wel trots: het was al die dagen werk waard geweest!

Nu, jaren later, schrijf ik zelden nog iets zonder even ChatGPT erbij te pakken. Niet omdat ik het niet meer kan, maar omdat het sneller is. Efficiënter. En soms gewoon scherper dan ik zelf had bedacht – al is het maar om de spelling te controleren. AI is het in deze tijd geen hulpmiddel meer naast het leerproces – het is verweven met het leerproces én het maakproces.

En daar wringt het. Want in deze zelfde tijd begeleid ik opleidingen waarin studenten essays schrijven, verslagen inleveren, portfolio’s aanleveren, infographics maken of presentaties houden. Allemaal producten die bedoeld zijn om iets te laten zien van het geleerde. Maar hoe weten we nog wat van de student is, en wat van AI? Wie of wat beoordeel je nu eigenlijk?

We hebben de afgelopen jaren terecht meer afstand genomen van standaardtoetsen en eindeloze meerkeuzevragen. Opleidingen kiezen steeds meer voor authentiek beoordelen, voor rijke, open opdrachten die de student uitdagen tot kritisch denken. Mooie stappen. Maar nu, met de opkomst van AI, staan veel van die toetsvormen ineens op losse schroeven. Want hoe authentiek is een reflectieverlag als het binnen enkele seconden door een taalmodel gegenereerd kan worden? En een verslag als het door AI geschreven kan worden?

Een docent zei laatst tijdens een bijeenkomst: “Ik herken echt wel wanneer iets door AI is geschreven.” Ik knikte, maar dacht intussen: die 8,5 is straks voor het schrijven van een goede prompt. Herkenning - of de illusie ervan - is niet genoeg. Zeker niet in een tijd waarin de output van taalmodellen nauwelijks te onderscheiden is van die van mensen. Als we niet meer met zekerheid kunnen zeggen wie het werk heeft geleverd, kunnen we dan nog wel spreken van valide toetsing?

De oplossing ligt niet in het verbieden van AI. Dat is even zinloos als het verbieden van rekenmachines of spellingcontrole. De echte vraag is: hoe ontwerpen we toetsvormen waar AI geen belemmering vormt voor een valide beoordeling? Die niet alleen het eindproduct beoordeelt, maar het denkproces zichtbaar maken. Toetsvormen waarin live-interactie, feedback, doorvragen en iteratie centraal staan. Waarbij het niet gaat om het juiste antwoord, maar om de route ernaartoe.

We moeten het gesprek heropenen over wat we willen beoordelen en hoe we dat doen. Misschien moeten we vaker kiezen voor mondelinge toetsen, voor een setting waarin studenten met elkaar in gesprek gaan, voor presentaties waarin niet het ontwerp telt, maar de onderbouwing ervan. Voor het beoordelen van keuzes in plaats van alleen het resultaat.

Misschien is *the essay* inderdaad dood. Maar wat nog leeft, is de kunst van het denken, het maken van afwegingen, het voeren van een gesprek. En laat dat nu precies zijn wat we als docent moeten koesteren – en toetsen.

... wie heeft deze column eigenlijk geschreven? ■

Gesignaleerd

1 juli 2024 Jeannette Kras

Probleem in het onderwijs: docenten weten niet meer of een AI of een echte student toets maakt

Een van de vele slimmigheidjes van AI is dat hij tentamenvragen kan beantwoorden voor studenten. Mogelijk wordt dat een groot probleem in het onderwijs. Onderzoekers hebben nu al aangetoond dat docenten nauwelijks het verschil kunnen zien tussen antwoorden van kunstmatige intelligentie en echte studenten.

Om precies te zijn bleef het in 94 procent van de gevallen onopgemerkt dat ChatGPT de tentamenvragen had beantwoord. Gemiddeld behaalde de chatbot ook hogere cijfers dan de studenten zelf op de psychologietentamens van het eerste en tweede jaar. De onderzoekers hadden niet verwacht dat kunstmatige intelligentie zo goed zou presteren. “We wisten uit eerder onderzoek dat AI hele goede antwoorden kon produceren op tentamenvragen dus dat was niet eens zo verrassend. Wat we niet wisten was of docenten het zouden merken als 100 procent van de antwoorden door AI geschreven zou zijn”, aldus hoofdonderzoeker Peter Scarfe van de University of Reading tegen Scientias.nl. En dat bleken de meeste leraren dus inderdaad niet door te hebben.

Lees verder op: <https://scientias.nl/probleem-in-het-onderwijs-docenten-weten-niet-meer-of-een-ai-of-een-echte-student-toets-maakt/>